

Eski ve Yeni İlköğretim Programları İle İlgili Çeşitli Görüşlerin Karşılaştırılması

İsmail GELEN & Necla BEYAZIT

Bu çalışma, “Eski ve Yeni İlköğretim Programlarının” temel öğeleri olan amaç/kazanım, içerik, öğrenme-öğretme ve ölçme-değerlendirme süreçlerini müfettiş, yönetici, I. kademe öğretmen ve öğrenci görüşlerini alarak karşılaştırma amacı taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Hatay ili 15 ilköğretim pilot okulundaki 125 I. kademe öğretmeni, 15 yönetici, 5 müfettiş ve her okuldan random olarak seçilen 97 5. sınıf öğrencisini kapsamaktadır. Öğretmenlerin programlarla ilgili görüşleri anket yoluyla alınmış, müfettişlere, yöneticilere ve öğrencilere eski ve yeni ilköğretim programlarının karşılaştırılması konusunda yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Çalışmanın sonunda Hatay pilot ilköğretim okulları I. kademe öğretmen, yönetici, müfettiş ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programlarına ilişkin görüşleri arasında yeni program lehine $p \leq .05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Genel olarak araştırmaya katılanların farklılaşan kişisel bilgilerine rağmen, tamamına yakınınun yeni ilköğretim programının eski ilköğretim programına göre daha olumlu olduğu yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: *İlköğretim programı, programların pilot uygulamaması, program uygulamalarının değerlendirilmesi*

Comparing Perceptions of the New Primary School Curriculum with the Former Curriculum

The purpose of this study is to compare the basic components of the new primary education curriculum with the previous curriculum in terms of objectives, content, learning/teaching and assessment processes by perceptions of supervisors, administrators, teachers and students. The study group consists of 125 teachers, 15 administrators, 5 supervisors and 97 fifth grade students who were randomly selected from 15 primary schools where the curriculum was being pilot tested. The perceptions of the study group about new and former primary school curriculum were described by using a questionnaire and a structured interview form developed by researchers. Despite some variations in perceptions among groups, findings indicated that, teachers, administrators, supervisors and students, all rated new curriculum as significantly better than former primary school curriculum.

Keywords: *Primary education curriculum, pilot testing the curriculum, assessing curriculum implementation*

Türk eğitim sisteminde program uygulamaları; insanların kendi eylemleri için sorgulayıcı bir bakış açısı geliştirmekten uzak kaldığı, öğrencilerin doğal becerilerini geliştiremediği, ezberci, bilgi yüklü, pasif bireyler yetiştirdiği, günlük hayattan kopuk ve öğretmen merkezli olduğu gibi nedenlerle eleştirilmektedir (Özdemir, 2005; Erzan, 2005). Kırk bir ülkenin eğitim sisteminin masaya yatırıldığı ve her üç yılda bir gerçekleştirilen PISA (Programme for International Student Assessment; Uluslararası Öğrenci Başarısı Değerlendirme programı) araştırmasında “Türkiye’deki okullar arasında başarı açısından büyük bir uçurumun olduğu, eğitimde fırsat eşitsizliğinin ortadan kaldırılması gerektiği ve öncelikle Türkiye’nin eğitim sistemiyle öğrencilere ne kazandırmak istediğine karar vermesi gerektiği ve müfredattaki kısmi değişikliklerle başarıyı arttırmanın mümkün olmayacağı” belirtilmiştir (EARGED, 2005; Çakmakçı, 2005). Yeni ilköğretim programının tanıtımı amacıyla yapılan bir sempozyumda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, zorunlu eğitimin beş yıldan sekiz yıla çıkarılmasına rağmen, öğrencilere beş yılda öğretilmeye çalışılan kavramların sekiz yıla yayılmamasının ezberci, kavramların içselleştirilemediği bir eğitime yol açtığının altını çizmiştir (TED, 2005).

Eğitim sistemine yeni bir yön verilmesi yönünde yapılan tartışmalardan hareketle eğitimin kalitesini ve verimliliğini artırmak, toplumun ve bireylerin değişen ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir takım değişiklikler yapılmaktadır. Eski programın yukarıda sıralanan gerekçelerden dolayı ihtiyaçlara cevap veremediği, eğitimden etkilenen tüm kurum ve insanların eğitim sisteminden memnun olmadığı ifade edilmiş; değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilmek ve çağı yakalayabilmek adına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim sisteminde yeni bir dönemin kapıları aralanmıştır (Sevimay, 2004; Erdamli, 2005). Bu çalışmada, Hatay ilinde yeni programın pilot uygulamasının yapıldığı ilköğretim okulları müfettiş, yönetici, I. kademe öğretmenleri ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programları hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması ve bu görüşlerde kişisel bilgilerin (yaş, cinsiyet, mezun olunan okul türü, mesleki kıdem, eğitim düzeyi, eğitim görülen pilot okul) ne derecede etkili olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Pilot uygulamanın yapıldığı ilköğretim okulları müfettiş, yönetici, I. kademe öğretmenleri ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programları hakkındaki görüşleri belirlenerek, görüşlerin kişisel değişkenlere göre farklılığı incelenmiştir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim I. kademe öğretmenlerinin eski ve yeni ilköğretim programlarına ilişkin;
  - a) Genel görüşleri,
  - b) Ünitelerle ilgili görüşleri,
  - c) Öğrenme ve öğretme süreci ile ilgili görüşleri,
  - d) Ölçme ve değerlendirme ile ilgili görüşleri nelerdir? Bu sonuçlar açısından, öğretmenlerin kişisel bilgileri programa ait görüşlerde anlamlı fark oluşturmakta mıdır?
2. İlköğretim I. kademe okulları yöneticilerinin ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programlarına (amaç/kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci, değerlendirme) ilişkin genel görüşleri nelerdir? Bu sonuçlar açısından, yöneticilerin ve öğrencilerin kişisel bilgileri programa ait görüşlerde anlamlı fark oluşturmakta mıdır?
3. İlköğretim I. kademe okulları müfettişlerinin eski ve yeni ilköğretim programlarına ilişkin genel görüşleri nelerdir?

Kuramsal Çerçeve

Çağımızda insan kalitesi, her alanda belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Önemli bir güç unsuru olan insan olgusunun uluslararası rekabette bir ulusu sağlam adımlarla daha da öne taşıyabileceği tartışmasız bir gerçektir. Birçok ülkede ortalama on yılda bir program reformu gerçekleşmekte ve paradigma değişiklikleri yaşanmaktadır (TED, 2005). Hızla değişen dünyada yeni yaşam biçimleri ve türlü sorunlarla karşılaşmaktadır. İnsanların bu değişime var olan davranış biçimleriyle uyum sağlayabilmeleri mümkün değildir. Eğitimin, bireye doğruyu, iyiyi, güzeli arayıp bulmasına yardımcı olacak yolları göstermesi, böylece elde edilenlerin değiştirilebileceği gerçeğini kazandırmak gibi bir yükümlülüğü vardır (Titiz, 2005; Başaran, 1998).

İçinde bulunulan yüzyılda bilim alanlarında gerçekleştirilen yeni buluşlar davranış bilimlerindeki bulgular, çocukların ve gençlerin yetiştirilmesindeki tutumun değişmesinde etki yapmış, bu durum bir toplumsal kurum ve toplumsal değişme sürecinden sorumlu olan eğitimi etkilemiştir (Başaran, 1998; Varış, 1996). Bu süreçte çağcıl eğitim, öğrencilere belli başlı bazı alanlarda birikmiş ve zamanla değişebilecek bilgileri öğretmekten çok, onlara şimdiki ve gelecekteki yaşamları için anahtar olacak öğrenmelerin öğretilmesi şeklinde bir görüş geliştirmiştir (Başaran, 1998). İnsanı etkileyen varlıkların, olayların, düşüncelerin tümü onun yaşadığı yeri oluşturur. Bir eğitim kurumunun veya sosyal çevrenin bireylerin yaşantılarını düzenlemek veya zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinlikler eğitim programı kapsamına girmektedir (Varış, 1996; Başaran,

1998). Kısacası eğitim programı, bireylerde istendik değişmeler oluşturmak için girişilecek her türlü etkinliği içeren tasarımıdır. Spencer'in belirttiği gibi, eğitimin temel amacı tüm yaşam için hazırlıktır ve eğitim programları da buna göre düzenlenmelidir (Demirel, 2004). Bugüne kadar hazırlanan programların günün gerçeklerine ve çağın ihtiyaçlarına cevap verememesi, daha çok pedagojik bir çaba olarak görülmesi, öğretmenlerin yeni programların gereklerine uygun olarak yetiştirilememesi, kaynak ders kitaplarının yetersizliği, bilgilerin teoride kalması, okullaşma oranı, fiziksel şartların yetersizliği, teknolojinin okullara yansıtılamaması ve rehberlik faaliyetlerinin istenilen şekilde yürümemesi, daha net bir ifadeyle alt yapı yetersizliğinden dolayı eğitim programı ile ilgili sorunlar günümüze kadar taşınmıştır (Demirel, 2004; Varış, 1996; Çelik, 2005).

Eğitimde kalite ve verimi artırma, süreyi daha etkili kullanma, öğretmen ve öğrenciyi karmaşadan kurtarma, öğretmenlerin rehber görevi görmeleri, eğitimde birliği sağlama, bireysel farklılıkların dikkate alınmasını sağlayarak, planlı çalışmayı yaşam becerisi haline getirme ile düşünme becerilerini geliştirme eğitim programının faydaları arasında sayılmaktadır (Büyükkaragöz, 1997; Saban, 2000; İşman ve Eskicumalı, 2003). Ancak bu faydaların gerçekleşememe sebebi, programların gelecekte yapılacak olan çalışmalara temel oluşturabilecek özgün deneyimlerle birleştirilmesini sağlayan 'program geliştirme' aşamasının eğitim sürecinde normal bir aşama olarak görülmemesi, dolayısıyla Türk eğitim sisteminin yerleşik eğitim kültürünün oluşmaması ve bu sebeplerle benimsenmiş programların bireyi belirlenmiş amaçlara götürememesidir (Demirel, 2004). Program geliştirme, eğitim programının masa başında değiştirilmesi, bir kısım konuların çıkarılıp yeni konuların yamanması işi değildir. Uygulamalı, dinamik bir süreç olan program geliştirme, eğitim süreci ile ilgili olan bütün koşulların, bireylerin, araç-gereçlerin, yazılı kaynakların sürekli bir biçimde geliştirilmesidir (Karakaya, 2004; Erden, 1998; Demirtaş ve Güneş, 2002).

Türkiye son yıllarda politik, psikolojik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlardaki önemli gelişmelere tanıklık etmiştir. Teknolojik gelişmeler, çok bakışlı siyasal hayat, farklı yaşam biçimlerine yönelme yaşanan değişimlerden birkaçıdır. Yaşanan hızlı değişimlerden etkilenen en önemli kurum hiç kuşkusuz çoğulcu yaşama hizmet eden eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlarda uygulanan programların bugüne kadar başarıya ulaşmamasının nedeni olarak yapılan program geliştirme çalışmalarının kısa vadeli çalışmalar olması, eğitim sorunlarının geleneksel yaklaşımlarla çözülmeye çalışılması söylenebilir. Geleneksel yaklaşımlara dayanan çalışmalar yeni programların uygulanmasında yetersizlikler ve kesintiler doğurmuştur. Yaşanan gelişmeler eğitim sorunlarının en geçerli ve güvenilir

çözüm yolunun akademik çalışmalar ve bilimsel araştırmalar olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır (Varış, 1996; Karakaya, 2004; Erden, 1998).

Türkiye’de Uygulanan İlköğretim Programları

Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar Türkiye’de uygulanan ilköğretim programlarının genel nitelikleri Tablo 1’de verilmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında geliştirilen programlarda eğitim, Cumhuriyetin istediği insan tipini yetiştirmede bir araç olarak ele alınmıştır. Bu amaçla arka arkaya 1924, 1926, 1936 ve 1948 ilkokul programları uygulamaya konulmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında geliştirilen programların çağdaş program geliştirme tekniklerinden uzak hazırlandığı söylenebilir (Çelenk ve diğ., 2000). 1968 programının ciddi ve bilimsel program geliştirme çalışmalarıyla yürütüldüğü ve 1980 sonrasında programların toplu geliştirmeden uzaklaşarak tek tek ele alınarak geliştirme çalışmalarının yapıldığı görülmüştür (Çelenk ve diğ., 2000; Başaran, 1996). Zaman içerisinde birbirinden bağımsız yapılan çalışmalarla gerçekleşen kısmi değişikliklerin programı yamalı hale getirdiği ve okullarda bilgi kirliliğine ve ezberciliğe yol açtığı, eğitimi ikinci plana ittiği, eski programın yapılan ekleme ve çıkarmalarla iç tutarlılığını kaybettiğini, yatay ve düşey ekseninde bütünlükten uzaklaştığı görüşü yaygınlaşmıştır (Durbaş, 2005; Yılmaz, 2005; Çelik, 2005).

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan yeni öğretim programı Türk milli eğitim sisteminde köklü bir reform olarak nitelendirilmektedir. Bu programın geliştirilmesinde, çeşitli ülkelerin eğitim sistemleri ve programları gözden geçirilmiş, çok sayıda akademik inceleme ve araştırma değerlendirilmiş, müfettiş, öğretmen, öğrenci, veli ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan çok büyük bir kesimin görüşleri dikkate alındığı belirtilmiştir (Titiz, 2005; Köseoğlu, 2004; MEB, 2005; Yılmaz, 2005; Özdemir, 2005).

2004–2005 eğitim-öğretim sürecinde 9 ilde ve 120 okulda uygulanan programın incelenmesi sonucunda ortaya konulan raporda, programın öğrenci değerlendirmesinde belirsizliklerin bulunduğu, sanat ve estetik eğitiminin, dersler arasındaki ilişkilendirmenin eksik olduğu, bilgi teknolojilerinin nasıl kullanılacağına ilişkin yeterli bilgi sunulmadığı ve öğretmenlerin ortam düzenleyici, kolaylaştırıcı misyonlarının programın her yönüne yansıtılmadığı belirtilmiştir. Buna ek olarak, eksikliklere rağmen yeni programın eskisine göre daha öğrenci merkezli olduğuna dikkat çekilmiş, programın yenilik getirici bir yaklaşımı benimsemesinin yanında, sınıf mevcutlarının da azaltılması gerektiği ve birleştirilmiş sınıflarda

TABLO 1.

Türkiye’de Uygulanan İlköğretim Programları

İlköğretim programlarının özellikleri
1924 İlkokul Programı: <ul style="list-style-type: none">
▪ Tevhid-i Tedrisat ile tüm öğretim kurumları MEB bünyesinde toplanarak öğretimlerin birleştirilmesi sağlanmıştır.
▪ Devreler ortadan kaldırılmış, öğretim süresi beş yıla indirilmiştir.
▪ Erkek ve kız öğrenciler için program ayrı ayrı düzenlenmiştir.
▪ Çok az sayıda farklı dersler konularak daha çok Cumhuriyetin anlamı ve önemine değinilmiş, dersler arası ilişki kurulmamıştır.
▪ Özel amaçlara yer verilmemiş olup yakın tarihi ele alan bir geçiş programı olma özelliği taşımıştır.
1926 İlkokul Programı: <ul style="list-style-type: none">
▪ Cumhuriyet döneminin en kapsamlı ilk programı niteliğindedir.
▪ Programın en önemli özelliği Toplu Tedris uygulamasını getirmesidir.
▪ Dersler arası ilişki kurulmuş, beş yıla indirilen öğrenim süresi iki devreye ayrılmıştır.
▪ Öğrencinin kişisel ilgisinin dikkate alınması ve iş eğitimine önem verilmesi kabul edilmiştir.
▪ Her dersin amacı, öğretiminde kullanılacak araç-gereç, teknik-yöntemin ana hatları belirtilmiştir.
▪ Yapararak-yaşayarak öğrenme bu programda yer almıştır.
1936 İlkokul Programı: <ul style="list-style-type: none">
▪ Son yıllar içinde meydana gelen sosyal, doğal ve teknik değişiklikler ilâve edilmiş, bilimsizliği gidermek eğitim politikası olarak belirlenmiştir.
▪ Zamanın tek ve iktidar partisinin eğitim görüşlerinin etkisiyle hazırlanan programda, partinin altı oku ile karakterize edilen “Kuvvetli Cumhuriyetçi, ulusçu, halkçı, devletçi, lâik ve inkılâpçı” yurttaş yetiştirmek hedeflenmiştir.
▪ Millî tarihin sevdirmesi, Türk dilinin millî bir dil olması için yapılan çalışmalara okulun yardımcı olması da hedeflenmiştir.
▪ Göz önünde tutulması gereken ilkeler, 1936 programında genişletilerek hiçbir yanlış anlama ve yorumu meydan vermeyecek biçimde tespit edilmiştir.
1948 İlkokul Programı: <ul style="list-style-type: none">
▪ 1948 programı öncesinde Türkiye’de ilkokullarda iki tip program uygulanıyordu. 1936 programı Şehir ilkokullarında, 1930 yılında çıkartılan “Köy Mektepler Müfredat Programı” ise köylerde uygulanıyordu.
▪ 1948 programı ile ulusun toplumsal ihtiyaçlarına, çevre şartlarına ve yaşanan yüzyılın isteklerine uygun, hakiki ve somut bir Millî Eğitim Programı oluşturulmuş olup, genel amaçlar çok ağır ve ilköğrenim süresi içerisinde ulaşılamayacak niteliktedir.
▪ Öğrenme 'zihni bir eylem' olarak kabul edilmiş, öğrenmenin duyuşsal ve devinışsel boyutları ihmal edilmiştir.
1968 İlkokul Programı: <ul style="list-style-type: none">
▪ 1968 ilkokul programı uygulanmaya konulmadan önce 5 yıl süreyle ve 250 ilkokulda denenmiş ve geliştirilmiştir.
▪ Uzun bir deneme devresi ve yapılan değerlendirmelerden sonra program 1968–1969 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.
▪ Yurdun bölge özelliklerini dikkate almak, günün şartlarını göz önünde bulundurmamak ve bunların taslağa yansıtılması, programın geliştirilmesi öncelikler olarak belirlenmiştir.
▪ En önemli farkı VII. Millî Eğitim Şurasında saptanan “Türk Millî Eğitiminin Hedefleri” yanında ilköğretimin hedeflerine ve ilkokulun eğitim-öğretim ilkelerine ayrı ayrı daha belirgin ve ayrıntılı ifadelerle yer vermesi olmuştur.
▪ Bireylerin temel öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasında sadece bilişsel alan değil duyuşsal ve devinışsel alanlarda hedefler belirlenmiştir.

Kaynak: (Çelenk, Tertemiz, Kalaycı, 2000:34–176; Arslan, 2005; Gözütok, 2003)

programın uygulanmasının sorun teşkil ettiği vurgulanmıştır (Sabancı Üniversitesi, 2005). Köseoğlu (2004) da, yeni programın eski programa kıyasla içerik açısından birçok farklılıklara sahip olduğunu belirtmiştir. Pilot uygulamalar sırasında programı yakından takip eden uygulayıcıların programa ilişkin görüşlerinin daha çok programın uygulama aşamasındaki belirsizlikler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Programı uygulama sürecinde rehber öğretmen sayısının azlığı, el yazısının hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından çok büyük sıkıntılar doğurduğu, araç-gereç, kütüphane, alt yapı yetersizliği, maddi olanakları bulunmayan özellikle kırsal ve gecekondü bölgelerindeki okullarda programın nasıl başarıya ulaşacağı, yeni müfredatın tamamıyla teknolojiye bağlı (bilgisayar, tepegöz, slayt makineleri vb.) olmasından dolayı çok önemli ölçüde kaynak aktarımına ihtiyaç duyulduğu şeklinde sıralanan kaygılar da mevcuttur. Ancak okul çalışanlarının bir arada uyumlu şekilde çalışması sonucunda var olan eksiklerin kısa zamanda giderilebileceği, programın Türk eğitim sistemi için gerekli olduğu da özellikle vurgulanmıştır (Sabancı Üniversitesi, 2005; Bozoğlan ve diğ., 2005; Bozoğlan ve diğ., 2004). Koç (2004) ise, eğitim sisteminin yeni gelen her iktidar tarafından tepetaklak edildiğini, eğitim çalışmalarının zor yaşam koşulları içerisinde, yetersiz araç-gereç, çoklu ortam ve alt yapı eksiklikleri mevcutken, yapılmak istenen değişikliklere ilişkin hazırlık ve katılım sürecinin yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Pilot uygulama okullarında görevli öğretmen ve müfettişlerin yeni müfredata ilişkin değerlendirmeleri de bu bağlamda çok önemlidir. Öğretmen ve müfettişler, derslerin artık klasik birer ders gibi işlenmediği, daha oyunumsu ve zevkli işlendiği, öğrencilerin daha aktif olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir (Şahin, 2005). Çok ilginçtir ki, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 81 ildeki 2802 okulda araç-gereçlerin kullanımına ilişkin yapılan araştırmada, yöneticilerin bilgisayarların bozulmaması için bilgisayar laboratuvarlarını kapalı tuttıkları, sınıfların kalabalık olmasından dolayı öğrencilerin çoğunun ders süresi içerisinde sıralarının dahi gelmediği ve aynı sebeple yapılan çalışmaların mouse (fare) kullanmadan öteye gidemediği, her üç öğrenciden ikisinin bilgisayar kullanmaya ilk kez okulda başladıkları ve daha çok oyuna-internete yöneldikleri, okul bilgisayarlarının %78'inin internet bağlantısının olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır (<http://www.memurlar.net>).

Milli Eğitim Bakanı gerek yaptığı açıklamalarda yeni ilköğretim programının öğretmen, öğrenci, veli ve yöneticilere uygulanan anketler ve alınan görüşler doğrultusunda %90 başarıya ulaştığını, programa yaklaşımların ve uygulama sonuçlarının olumlu olduğunu belirtmiştir (Ergüder, 2004; ATV, 2005; TV8, 2005).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Selçuk, öğretmenlerin %99,5'inin, "Kendi çocuğunuz olsa yeni programla eğitim görmesini ister misiniz" sorusuna olumlu yanıt verdiklerini ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun programı benimsediğini, velilerin çocuklarındaki değişimi heyecanla izlediklerini ancak yeni müfredatın sınav sistemine uyarlanmadığı sürece işe yaramayacağını düşündüklerini belirtmiştir (AA, 2005; Eren, 2005). Eski ve yeni ilköğretim programlarının temel özellikleri karşılaştırmalı olarak Tablo 2'de verilmiştir.

Yöntem

Araştırma, genel tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma gurubunu Hatay ilinde yeni öğretim programlarının pilot uygulamasının gerçekleştirildiği 15 ilköğretim okulundaki 125 I. kademe öğretmenini, 15 yöneticiyi, 5 müfettiş ve bu okullardan yansız olarak seçilen 97 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

TABLO 2.

Eski ve Yeni İlköğretim Programlarının Temel Özelliklerinin Karşılaştırılması

Programların özellikleri
Eski İlköğretim Programı <ul style="list-style-type: none">
▪ Amaç ve davranışlar var olup davranışçı yaklaşım hâkimdir.
▪ Konu ve kavramların sıralanmasında doğrusallık ilkesi esas alınmıştır.
▪ Bilgiler yüklü bir biçimde ezber yoluyla, geleneksel yöntem ve tekniklerle verilmeye çalışılmıştır.
▪ Öğretmen öğrenciye bilgi aktarmış ve kontrol edici bir görev üstlenmiştir.
▪ Veliler eğitime dâhil edilmemiştir.
▪ Yarışmaya dayalı bir anlayış hâkimdir.
▪ Öğrenciler geleneksel yaklaşımlarla değerlendirilmişlerdir.
▪ Öğretmen ve konu merkeze alınmıştır.
▪ Tek kaynağa dayalı dersler işlenmiştir.
▪ Yöneticiler kontrol edici olarak görev yapmışlardır.
Yeni İlköğretim Programı <ul style="list-style-type: none">
▪ Kazanımlardan yola çıkarak yapılandırmacı bir yaklaşım benimsenmiştir.
▪ Konu ve kavramlar sarmallık ilkesine uygun olarak tasarlanmıştır.
▪ Bilgiye ulaşma yolları alternatif yöntem ve tekniklerle verilmiştir.
▪ Öğretmenin öğrenciye sorgulamayı öğrettiği bir eğitim anlayışı geliştirilmiştir.
▪ Velilerle işbirliği esas alınmış. Birlikteliğe dayalı.
▪ Öğrenci değerlendirilmesi sürece dayalı farklı ölçme araçlarıyla çoklu yapılmıştır.
▪ Yaşam kaynak olarak kullanılmış.
▪ Öğrenciyi merkeze alarak ihtiyaçlarına eğilen öğretmen ve yöneticiler benimsenmiştir.

Kaynak: (Özdemir, 2005; Çelik, 2005; Selçuk, 2005; Köseoğlu, 2004).

Araştırmada veri toplama araçları olarak, anket ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin programlarla ilgili görüşleri, aynı soruya eski ve yeni program için 'evet', 'kısmen', 'hayır' yanıtları verilerek üçlü derecelendirme şeklinde 4 farklı başlık altında toplam 98 sorudan oluşan anket formlarıyla alınmıştır. Bunlara ek olarak, müfettişlere, yöneticilere ve öğrencilere eski ve yeni ilköğretim programlarının karşılaştırılması konusundaki gözlemlerinden yararlanmak amacıyla 57 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış, ayrıca ankete ilişkin olumsuz maddeler ters kodlanmıştır. Böylece anket bulguları yönetici, müfettiş ve öğrenci görüşleriyle kontrol edilmiştir.

Veri toplama araçlarının seçiminde, MEB'in taslak olarak hazırladığı ölçme araçları temel alınmıştır. Bu ölçme araçları tekrar 3 uzman görüşü alınarak düzeltilmiş ve geçerliliği geliştirilmiştir. Öğretmenlere uygulanan anket sorularının güvenilirlik katsayıları Tablo 3'te verilmiştir.

Anketler, araştırmacı tarafından pilot okullar ziyaret edilerek bir ay içinde uygulanmıştır. Öğrencilerle ve yöneticilerle görüşmeler aynı süreç içinde gerçekleştirilmiş, müfettişlerin görüşleri eğitim-öğretim sürecinin sonunda bir haftalık süre içerisinde alınmıştır. Görüşlerin alınmasında kullanılan form öğretmenler için hazırlanan anket paralelinde hazırlanmıştır.

TABLO 3.
Güvenirlilik Katsayıları (Cronbach's α)

	N	Eski İlköğretim Programı	Yeni İlköğretim Programı
Eski ve Yeni İlköğretim Programlarının Değerlendirmesi	125	,83	,86
Eski ve Yeni İlköğretim Programlarındaki Ünitelerin Değerlendirilmesi	125	,83	,75
Eski ve Yeni İlköğretim Programlarındaki Öğrenme-Öğretme Sürecinin Değerlendirilmesi	125	,81	,69
Eski ve Yeni İlköğretim Programlarındaki Ölçme-Değerlendirme Süreci	125	,81	,73

Verilerin analizinde frekans, yüzde, bağımsız değişkene ait grupların ilişkili ölçümler arasında farklı bir etkiye sahip olup olmadığını tespit etmek üzere ilişkili ölçümler için iki faktörlü varyans analizi ve örneklemin iki bağımlı değişkene ilişkin ortalamalarını karşılaştırarak ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek üzere eşli gruplar t-

testi kullanılmıştır. Görüşmelerde sorulan açık uçlu soruların cevapları araştırmacı tarafından tek tek incelenerek kodlanmıştır. Nicel değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemede $p \leq 0,05$ güven aralığı kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, geliştirilen ölçme soruları doğrultusunda elde edilen bulgular ve yorumlar verilmiştir.

Eski ve Yeni Programların Karşılaştırılması

Araştırmaya katılanların eski ve yeni ilköğretim programlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasına ait dağılımlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 4'teki sonuçlara göre, öğretmenlerin eski ($\bar{x}=47,48$) ve yeni ($\bar{x}=58,17$) programa ilişkin görüşleri arasında yeni program lehine anlamlı bir farklılık vardır ($t=25,290$; $p \leq 0,05$). Aynı şekilde, yöneticilerin eski ($\bar{x}=115,93$) ve yeni ($\bar{x}=132,86$) programa ilişkin görüşleri arasında yeni program lehine anlamlı farklılık vardır ($t=3,244$; $p \leq 0,05$). Son olarak, öğrencilerin eski ($\bar{x}=107,74$) ve yeni ($\bar{x}=127,85$) programa ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($t=12,443$; $p \leq 0,05$). Bu durum, öğretmenlerin, yöneticilerin ve öğrencilerin yeni programa ait görüşlerinin eski programa kıyasla daha olumlu yönde olduğunu göstermektedir.

TABLO 4.

Eski ve Yeni Programa Ait Görüşler Arası Paralel Gruplar t Testi

Grup	Program	N	$\bar{x}$	S	t	p
Öğretmen	Eski Prog.	125	47,48	8,92	25,290	,000
	Yeni Prog.		58,17	8,10		
Yönetici	Eski Prog.	15	115,93	16,21	3,244	,006
	Yeni Prog.		132,86	8,88		
Öğrenci	Eski Prog.	97	107,74	13,74	12,443	,000
	Yeni Prog.		127,85	9,43		

Müfettiş Görüşlerinin Karşılaştırılması

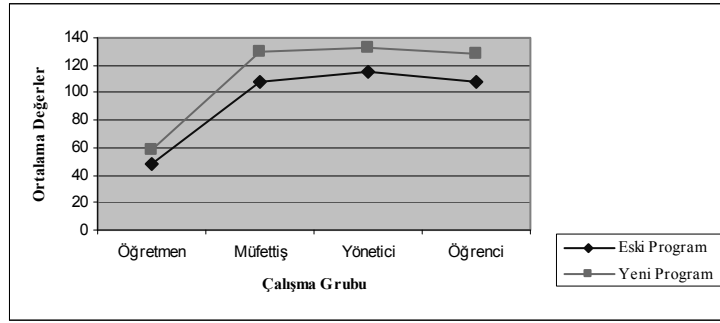
Müfettişlerin eski ve yeni programa ait görüşlerinin karşılaştırılmasına ait ölçüm sonuçlarına bakıldığında müfettişlerin çoğunun yeni programın heyecan verici değişiklikleri içerdiğini belirtmeleri ve yeni programın öğrenciyi merkeze

almasıyla var olan aksaklıkların giderilebileceğini söylemeleri, müfettişlerin yeni programa ait görüşlerinin eski programa kıyasla daha olumlu olduğunu göstermiştir. Ayrıca müfettişler, yeni programla öğrenme ortamlarının çeşitlendiğini, grup çalışmalarıyla öğrenciler arasında işbirliği sağlandığı ve öğretmen-öğrenci etkileşiminin artarak devam ettiği ve herkesin bir şeyler öğrendiği bir programla karşı karşıya oldukları yönünde ortak görüş belirtmişlerdir.

Aşağıda öğretmenlerin, müfettiş, yönetici ve öğrencilerin eski ve yeni programa ilişkin görüşlerine ait ortalama değerleri gösteren grafik verilmiştir.

GRAFİK 1.

Öğretmen, Müfettiş, Yönetici ve Öğrencilerin Eski ve Yeni Programa İlişkin Görüşlerine Ait Ortalama Değerler

Kişisel Etkenlerin Görüşler Üzerindeki Etkilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim düzeyi, mezun olunan okul türü değişkenlerinin program görüşlerine yönelik etkilerini belirlemek amacıyla yapılan ilişkili ölçümler için iki yönlü varyans analizi sonuçlarına göre, değişkenler öğretmenlerin yeni ve eski programa ait görüşleri üzerinde önemli bir etkiye sahipken bağımsız değişkenler (yaş, cinsiyet, okul türü, eğitim düzeyi, eğitim verilen pilot okul) anlamlı bir fark yaratmamıştır. Sonuç olarak, değişkenlere bakılmaksızın tüm öğretmenler yeni program lehine olumlu görüş bildirmişlerdir.

Yöneticilerin mesleki kıdem ve eğitim düzeyleri değişkenlerinin program görüşleri üzerindeki etkilerini belirleyen ilişkili ölçümler için yapılan iki yönlü varyans analizi sonuçlarına dayanarak, yöneticilerin yeni programa ilişkin görüşlerinin ortalama puanlarının ($\bar{x}=132,87$) eski

programa ilişkin görüşlerin ortalama puanlarından ($\bar{x}=115,93$) yüksek olduğu buna karşılık söz konusu değişmelerin, yöneticilerin eski ve yeni programa ilişkin görüşleri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı bulgulanmıştır.

Yaş değişkenindeki söz konusu değişmeler, yöneticilerin eski ve yeni programa ilişkin görüşleri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmıştır. Farklılığın kaynağını 31–35 yaş grubundaki yöneticiler oluşturmaktadır. Yani 31–35 yaş grubundaki yöneticiler yeni programı diğer meslektaşlarından daha olumlu görmektedirler. Yöneticilerin tümünün cinsiyetlerinin ve mezun olunan okul türlerinin aynı olması sebebiyle bu değişkenlere yönelik varyans analizi yapılmamıştır.

Müfettişlerin sayıca az olmaları nedeniyle kişisel bilgilerinin program görüşleri üzerindeki etkileri ilişkin analiz yapılmamıştır.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeninin program görüşleri üzerindeki etkilerini belirleyen ilişkili ölçümler için yapılan iki yönlü varyans analizi sonuçları, öğrencilerin yeni programa ilişkin görüşlerinin ortalama puanlarının ($\bar{x}=127,85$), eski programa ilişkin görüşlerin ortalama puanlarından yüksek olduğunu ($\bar{x}=107,74$), öğrencilerin görüşlerinde yeni program lehine artışlar gözlemlendiği buna karşılık anlamlı bir farklılığa yol açmadığı bulgulanmıştır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri pilot okulların program görüşleri üzerindeki etkilerini belirleyen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin yeni programa ilişkin görüşlerinin ortalama puanları, eski programa ilişkin görüşlerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir ($p<,05$). Böylece YİBO'da eğitim gören öğrencilerin yeni programı, diğer okullarda eğitim gören öğrencilerden daha fazla olumlu buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Sonuçlar ve Öneriler

İlköğretim I. kademe öğretmenlerinin, yöneticilerinin, müfettiş ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programlarına ilişkin; genel görüşleri, ünitelerle ilgili görüşleri, öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili görüşleri, ölçme ve değerlendirme ile ilgili görüşleri arasında yeni program lehine $p\leq,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar vardır.

Öğretmenlerin farklılaşan kişisel bilgileri (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, mezun olunan okul türü, mesleki kıdem) programa ait görüşleri etkilemezken, yöneticilerin kişisel bilgileri programa ait görüşlerde yeni program lehine farklılığa yol açmış ve farklılık 31–35 yaş grubu

yöneticilerinden kaynaklanmıştır. Bu sonuca ek olarak, öğrencilerin kişisel bilgileri de programa ait görüşlerde farklılığa yol açmış ve bu farklılığı YİBO'da eğitim gören öğrenci görüşleri oluşturmuştur. Sonuç olarak, öğretmenlerin, yöneticilerin, müfettiş ve öğrencilerin çoğunluğu yeni programın eski programa kıyasla daha olumlu olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara dayanarak programın en etkin uygulayıcılarını oluşturan öğretmenlerin, yöneticilerin ve müfettişlerin, yeni ilköğretim programını daha yoğun olarak benimseyebilmeleri ve daha etkili bir biçimde uygulayabilmeleri, geliştirebilmeleri için yeni yaklaşımlardan periyodik olarak haberdar edilmeleri ve hizmet içi eğitimlere tabi tutulmaları, eğitimcilerin deneme sürecinde gösterdikleri gayreti normal eğitim-öğretim sürecine taşınmaları için düzenli olarak bir araya gelip mevcut duruma farklı açılardan bakmaları, stratejiler geliştirip görüş yelpazelerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.

Öğretmenler amaca hizmet edecek yeterlilikte değildirler. Programın etkin şekilde benimsenebilmesi için öncelikle öğretmenlerin alt yapı eksiklikleri giderilmeli, programın felsefesi öncelikle öğretmenlere kavratılmalı, teknolojik araç ve gereçleri kullanmada gerekli eğitim verilmelidir.

Okullarda yeterli materyaller mevcut değildir. Bu nedenle etkinlikler çeşitlendirilmelidir. Ayrıca öğretmenlerin daha da gelişip, her türlü eğitsel sorunlarını aktarabilecekleri öğretmenlere özgü iletişim kanalları artırılarak eğitimcilerin etkileşim içerisinde olmaları sağlanmalıdır. Ulusal yayın yapacak olan gazete, dergi, televizyon projelerinde döngüsel bir sistem temel alınarak tüm öğretmenlerin belirli zaman dilimlerinde aktif katılımları gerçekleştirilmelidir.

Öğretmenler yapılan etkinlik çalışmalarını öğrenci seviyesine uyarlama aşamasında zorluklar yaşamakla birlikte mevcut öğrenci sayısı ortalamadan çok üstündedir. Eğitimciler nasıl ders verileceği veya anlatılacağı hususunda eğitilmelidirler. Sadece öğretmenlerin değil eğitimle ilgili olan tüm bireylerin bu konuda derinlemesine eğitilmeleri gerekmektedir. Eğitimcilerin belli periyotlarda çeşitli kongre, sempozyum, çalıştaylara katılımları sağlanarak kültürel hayatlarını zenginleştiren deneyimler yaşatılmalıdır.

Öğretmenler kazanımlara uygun olarak süreç içerisinde ölçme ve değerlendirme yöntemleri seçmekte zorlanmaktadır. Öğretmenlerin çoğu ölçme araçlarını nasıl kullanacaklarını yeteri kadar bilemediklerinden ölçme ve değerlendirme süreci çok zaman almaktadır. Ölçme ve değerlendirmedeki sorunlar uzmanlar tarafından irdelenmeli ve öğretmenler bu konularda bilgilendirilmelidir. Ürün ve süreç etkinlikleri

tam olarak açıklanmalı ve uygun koşullarda uygulanmasını sağlayacak, süreç ve ürün değerlendirmesinin bir arada yürütüldüğü kılavuz kaynaklar geliştirilmelidir.

Programdaki kazanımlar öğrenme alanlarına ve ünitelere uygun olarak hazırlanmış olup bazı kazanımlarda zaman sorunu yaşanmaktadır. Derslerde düzeltme, pekiştirme ve tekrarlar için zaman kalmamaktadır. Derslerde düzeltme ve pekiştirme için uygun zaman dilimlerinin bırakılması gerekmektedir.

Programın uygulanması için okul şartları özellikle köy okullarının şartları uygun değildir. Köy okullarındaki çevresel imkânlar etkinlikleri yeterince desteklememektedir. Programın uygulanması için okul şartları özellikle köy okullarının şartları iyileştirilmelidir. Fiziki olarak çalışmaların rahatça yürütülebileceği çalışma odalarının, tam teçhizatlı laboratuvarların, atölyelerin, çok amaçlı salonların (sinema, tiyatro vb.), bilgisayar laboratuvarlarının ve zengin kitaplara sahip kütüphanelerin olması yeni ilköğretim programının daha da etkili olmasını sağlayabilir.

Eğitim fakülteleri ile MEB'e bağlı kurumlar iletişime geçerek aylık programlar oluşturmalı ve bu yolla karşılıklı olarak birbirlerinin eksik yönlerini tamamlamaları sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, bu çalışma keşifsel niteliği ağır basan bir çalışma olarak bundan sonra yapılacak olan çalışmalara ön ayak olursa ve ilköğretim programlarını geliştirme sürecine katkıda bulunursa amacına ulaşmış sayılacaktır.

Summary

The purpose of this study is to compare the basic components of the new primary education curriculum with the previous curriculum in terms of objectives, content, learning/teaching and assessment processes by perceptions of supervisors, administrators, teachers and students.

Turkish education system is heavily criticized that teaching-learning process is predominantly behaviorist and teacher centered. Despite the rapid global and national level changes in economics, technology, society and all domains of human life, there is almost no change or little change in content and methodology of teaching and learning in schools. It has been almost forty years since the last major curriculum change in (TED, 2005). Relevance of curriculum to needs of economy and social life as well as basic skills is very weak. (Özdemir, 2005; Erzan, 2005). Findings from PISA study, indicating that majority of 15 year old student are lacking basic skills, support this claim. PISA findings also suggests that between and within school variations in student achievement are alarmingly high, indicating significant inequalities in provision of educational services. Therefore, these findings implicate two interrelated challenges; reducing the achievement gaps between and within schools, and reconsidering the issues of what to teach and how to teach (EARGED, 2005; Çakmakçı, 2005). These challenges have been forcing the Ministry of National Education to renew basic education curriculum in Turkey. The new curriculum for core subjects including Turkish, Mathematics, Social Studies, Science and Technology and Life Skills was first introduced in 2004 and pilot tested in 120 schools in nine provinces during the 2004-2005 school year.

Although there have been some changes in basic education curriculum since 1968, these changes were partial and segregated by subjects rather than taking a holistic approach to curriculum change (Çelenk et al , 2000:176; Başaran, 1996:79). Furthermore, these partial changes distorted the vertical and horizontal consistency and coherence of basic education curriculum with disconnected and disjointed additions and eliminations of content (Durbaş, 2005; Yılmaz, 2005; Çelik, 2005).

The Ministry of National Education adapted a participatory approach in curriculum development process with participation of NGO's, universities, students, parents, teachers, supervisors and administrators. The new curriculum is characterized as constructivist and student centered. Basic features of the new and former curriculum are compared below:

Comparison of Basic Features of the New and Former Basic Education Curriculum

Former Primary School Curriculum	The New Primary School Curriculum
<ul style="list-style-type: none"> • Goals and objectives are based on behaviorist theory. • Subjects and concepts are linearly sequenced. • Knowledge is acquired through memorization and other traditional methods. • Teacher transfers the knowledge and controls the student. • Parents are not involved in the process. • Based on competition. • Traditional approaches are used to assess student development. • Lessons rely on single resources. • Administrators control the process. 	<ul style="list-style-type: none"> • Student attainments are based on constructivist approach. • Subjects and concepts are sequenced in non-linear manner. • There are alternative ways of acquiring knowledge. • Role of teacher is to teach students questioning and exploring. • Parents are involved in their child's education • Based on cooperation • Alternative modes of student assessment are used. • Lessons are based on multiple resources. • Teachers and administrators adapt a student centered approach.

Method

The study group consisted of 125 teachers, 15 administrators, 5 supervisors and 97 5th grade students who were randomly selected from 15 primary schools where the curriculum was being pilot tested.

Data were collected via questionnaires and structured interviews. The 98 item questionnaire was adapted from the curriculum assessment questionnaires designed by the Ministry of National Education and controlled for its reliability and validity. The questionnaire included items on curriculum assessment ($\alpha_{\text{former curriculum}}=.83$, $\alpha_{\text{new curriculum}}=.86$) teaching and learning process ($\alpha_{\text{fc}}=.83$, $\alpha_{\text{nc}}=.75$), student assessment process ($\alpha_{\text{fc}}=.81$, $\alpha_{\text{nc}}=.69$), and assessment of lesson units ($\alpha_{\text{fc}}=.81$, $\alpha_{\text{nc}}=.73$). A 57 item structured interview form was also developed by researchers to collect data from students, teachers, supervisors and administrators.

Questionnaires and structured interviews were conducted by researchers. Data were tabulated by using frequencies and percentages.

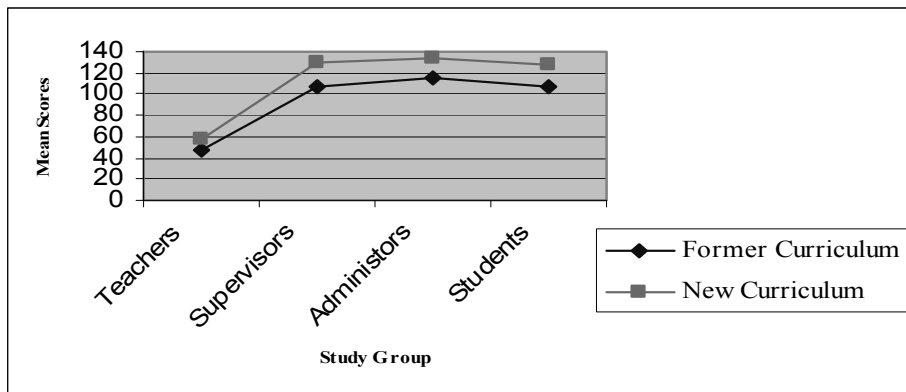
Differences in subjects' assessment of the curriculum by demographic variables were tested by using t-test and two-way analysis of variance.

Findings and Implications

Findings indicated that teachers, supervisors, administrators and students consistently rated new curriculum significantly ($p \leq .05$) better than the former curriculum. However, teachers' assessment scores of both the former and the new curriculum were significantly lower than all other subject groups' assessment scores. This difference may be due to teacher's negative experiences with curriculum in implementation related to lack of resources rather the nature of the curriculum. Lack of resources and overcrowded classrooms are primary factors detrimental to effective implementation of the curriculum, often cited by teachers.

FIGURE 1.

The Average Scores for Assessment of the Former and the New Curriculum

There were no significant differences in teachers' assessment of the new and old curriculum by gender, years of experience in teaching, types and levels of pre-service teacher training. This result may be due to the fact that there has been wide spread consensus on the need for curriculum change among teachers.

Although there were no significant differences in administrators' assessment of the new and old curriculum by other demographic factors, age showed significant effect on administrators' assessment. Young school administrators (31-35 year age group) rated new curriculum higher than all

other age groups. Since the number of supervisors was limited, differences in supervisors' assessment by demographic variables were not tested.

Students' assessment of the curriculum did not show any significant differences by gender. However, there was a significant difference in between school variance. Students in regional primary boarding school (YIBO) rated new curriculum significantly higher than students in all other schools.

Kaynaklar/References

- AA (2005). Liseler 4 yıl oluyor, 6 Haziran 2005, <http://arsiv.sabah.com.tr>
- Arslan, M. (2005). Cumhuriyet dönemi ilköğretim programları ve belli başlı özellikleri, Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi, 22 Haziran 2005, <http://www.egitim.aku.tr>
- Atv (2005). Atv'de Sabah Programı, 5 Haziran 2005
- Başaran, İ.E. (1996). Türkiye eğitim sistemi. Ankara:Yargıcı Matbaası.
- Başaran, İ.E. (1998). Eğitime giriş. Ankara:Umut Yayın Dağıtım.
- Bozoğlan, İ., Besneli, İ., Baran, K., Kalan, H.& Özdemir, İ. (2004). Hatay pilot okul ilköğretim müfettişlerinin yeni müfredat değerlendirmeleri durum tespit raporu. 25 Kasım 2004
- Bozoğlan, İ., Besneli, İ., Baran, K., Kalan, H.& Özdemir, İ. (2005). Hatay pilot okul ilköğretim müfettişlerinin yeni müfredat değerlendirmeleri raporu. 16 Haziran 2005
- Büyükkaragöz, S. (1997). Program geliştirme kaynak metinler. Konya:Kuzucular Ofset.
- Çakmakçı, N. (2005). Reform yetmez sistemi değiştirin. Hürriyet Gazetesi Kelebek Eki, yıl: 5 Ocak 2005, s.3
- Çelenk, S., Tertemiz, N.& Kalaycı, N. (2000). İlköğretim programları ve gelişmeler, program geliştirme ilke ve teknikleri açısından değerlendirilmesi. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelik, H. (2005). Milli Eğitim Bakanı'nın ilköğretim programları ile ilgili mesajı, 29 Haziran 2005, <http://personel.meb.gov.tr>
- Demirel, Ö. (2004). Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme. Ankara:Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H.& Güneş, H. (2002). Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü. Malatya:Anı Yayıncılık.
- Durbaş, R. (2005). İlköğretim programından haber var mı?, 13 Mayıs 2005, <http://www.sabah.com.tr>

- EARGED (2005). PISA 2003 Projesi Sonuçları, 27 02 2005, <http://earged.meb.gov.tr>
- Erdamli, O.İ. (2005). Köle ruhlu insanlar yetiştirmeyelim, Hürriyet Gazetesi Çukurova Eki, yıl:19 Mart 2005, s.5
- Erden, M. (1998). Eğitimde program değerlendirme. Ankara:Anı Yayıncılık.
- Eren, D.(2005). Eğitimde kitaplar sil baştan, 16 Haziran 2005, <http://www.cnnturk.com.tr>
- Ergüder, Ü. (2004). Yeni müfredat hakkında merak ettiğiniz her şey, 27 Ağustos 2004, <http://www.egitimportali.com>
- Erzan, A. (2005). Bilimden kaçış mı?, Tüba Günce, yıl: Mayıs 2005, sayı:32, s.4-8
- Gözütok, F.D. (2003). Türkiye'de program geliştirme çalışmaları, Milli Eğitim Dergisi, yıl:2003, sayı:160, güz 2003
- İşman, A.& Eskicumalı, A. (2003). Eğitimde planlama ve değerlendirme. İstanbul:Değişim Yayınları.
- Karakaya, Ş. (2004). Eğitimde program geliştirme çalışmaları ve yeni yönelimler. Ankara:Asil Yayın Dağıtım.
- Koç, H. (2004). Eğitim sistemi tepetaklak edilmiştir, 10 09 2004, <http://www.dyp.org.tr>
- Köseoğlu, F. (2004). 2004 ilköğretim fen ve teknoloji dersi programı 4-8. sınıf programının getirdiği yenilikler ve temel özellikleri, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, sayı:54-55, 27 Kasım 2004, <http://yayim.meb.gov.tr>
- MEB (2005). İlköğretim hayat bilgisi dersi öğretim programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Özdemir, S. (2005). Yeni öğretim programı ne getiriyor?, Meb İlköğretim Programları Genel Müdürlüğünce Hazırlanan Tanıtım Slaytları
- Saban, A. (2000). Öğrenme öğretme süreci yeni teori ve yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sabancı Üniversitesi (2005). Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme raporu, 28 Haziran 2007, <http://www.erg.sabanciuniv.edu>
- Selçuk, Z. (2005). Talim ve terbiye kurulu başkanının programla ilgili açıklamaları, 29 Haziran 2005, <http://programlar.meb.gov.tr>
- Sevimay, D. (2004). Kemalizm eğitimin yapı taşı olamaz, Vatan Gazetesi, yıl:27 Eylül 2004
- Şahin, S. (2005). Kocaeli pilot okul öğretmenleri ve ilköğretim müfettişlerinin yeni müfredat değerlendirmeleri, 15 Mayıs 2005, <http://iogm.meb.gov.tr>
- TED (2005). Meb 1-5. sınıflar öğretim programları'nın tanıtım sempozyumuna okulumuz ev sahipliği yaptı, 15 Haziran 2005, <http://www.tedankara.k12.tr>
- Titiz, O. (2005). Yeni öğretim sistemi. İstanbul: Zambak Yayınları.

İsmail Gelen & Necla Beyazıt

Tv8 (2005), Sağduyu Programı, 21 Haziran 2005

Varış, F. (1996). Eğitimde program geliştirme teoriler teknikler. Ankara:Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Yılmaz, Z. (2005). Bilgi kullanılacak, 22 Haziran 2005, <http://www.aktifhaber.com>

İlelişim/Address:

Yrd. Doç. Dr. İsmail Gelen
Mustafa Kemal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Hatay
e-mail: igelen@mku.edu.tr

Alındığı tarih/Received: 04/05/2006

Düzeltilme/Revision: 24/12/2006

İkinci düzeltme/Second revision: 14/06/2007

Kabul/Approved: 24/06/2007